

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 15-16 grudnia 2012 r. na kierunku *zarządzanie*
prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych
na poziomie studiów II stopnia realizowanych w formie studiów niestacjonarnych
na Wydziale Ekonomiczno-Inżynieryjnym
w Wyższej Szkole Zarządzania Marketingowego i Języków Obcych w Katowicach**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Tadeusz Kufel – ekspert PKA

- prof. dr hab. Anna Czubala – ekspert PKA

- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA

- Adam Subotkowski – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Ekonomiczno-Inżynieryjnym Wyższej Szkoły Zarządzania Marketingowego i Języków Obcych na kierunku zarządzanie odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2012/2013. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz trzeci. Pierwsza ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów odbyła się w roku 2004 i zakończyła wydaniem oceny warunkowej (Uchwała Nr 419/2004 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 17 czerwca 2004 r.). W wyniku powtórnej oceny przyznana została ocena pozytywna (Uchwała Nr 1138/2004 z dnia 9 grudnia 2004 r.) na okres 2 lat. Po tym okresie PKA w roku 2007 pozytywnie oceniła jakość kształcenia na poziomie studiów drugiego stopnia.

Aktualna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie: przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawy prawne oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę*

1.1). Ocena powiązania założonej koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku z misją Uczelni oraz ze strategią jednostki.

Uczelnia rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia na kierunku zarządzanie na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 czerwca 1994 r. nadającej uprawnienia do prowadzenia kształcenia na poziomie wyższych studiów zawodowych. Decyzją z dnia 4 lipca 1998 r. Minister Edukacji Narodowej nadał uprawnienie do prowadzenia na ocenianym kierunku studiów drugiego stopnia.

Oceniany kierunek studiów jest jednym z dwóch kierunków prowadzonych na Wydziale Ekonomiczno-Inżynieryjnym. Jak poinformowano w czasie wizytacji w chwili obecnej kierunek ten ulega nowym trendom wśród młodzieży, stąd Uczelnia proponuje bardzo szeroki wachlarz specjalności. Strategia Uczelni została zatwierdzona na posiedzeniu Senatu Uchwałą nr 1 z dnia 4 stycznia 2012 r. na lata 2012 – 2017. W uchwale tej została również zatwierdzona misja Uczelni.

Uchwałą nr 3/11/2011/WE-I Rady Wydziału Ekonomii z dnia 25 listopada 2012 r. zatwierdzono Strategię Rozwoju Wydziału na lata 2012 - 2017.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu oraz Rady Wydziału Ekonomiczno-Inżynieryjnego wraz z listą obecności w powyższych sprawach. W posiedzeniach oraz procedurze tworzenia tych dokumentów nie uczestniczyli interesariusze zewnętrzni.

W strategii uczelni dominują zagadnienia związane z kształceniem studentów, to jest „Uczelnia została powołana w celu kształcenia i wychowywania ludzi dojrzałych do samodzielnego uczestniczenia w życiu gospodarczym i społecznym regionu, kraju, Europy, a także w celu wspomagania funkcjonowania organów władzy samorządowej i państwowej”. Brak jest w strategii elementów związanych z elementami zapewnienia wysokiej jakości kształcenia.

Uczelnia prowadzi kształcenie na trzech kierunkach: filologia (I i II stopień), zarządzanie (I i II stopień) oraz bezpieczeństwo wewnętrzne (I stopień). Rozpoczęcie kształcenia na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne zapoczątkowało przenikanie części treści do kierunku zarządzanie. Na kierunku zarządzanie proponowana jest rozbudowana lista specjalności składająca się aż z 6 specjalności.

1.2). Ocena udziału zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów, w tym określenia celów i efektów kształcenia, oraz w procesie jej dostosowywania do zmieniających się potrzeb zewnętrznych i uwarunkowań wewnętrznych.

Przedstawiona dokumentacja oraz przeprowadzone podczas wizytacji spotkanie z kadrami akademicką i studentami pozwala uznać, iż kadra akademicka bierze aktywny udział w tworzeniu programu kształcenia na kierunku zarządzanie. Natomiast udział studentów sprowadza się raczej do opiniowania propozycji przedstawionych przez kadrami akademicką.

Uczelnia od wielu lat współpracuje z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego i w tym rynku pracy. Współpraca ta przyjmuje różne formy jak np., uczelnia lub nauczyciele akademicy są członkami regionalnych stowarzyszeń oraz izb gospodarczych. Uczelnia otrzymała szereg uznaniowych medali z uwagi na współpracę z otoczeniem biznesowym. Zespół oceniający otrzymał pisemną opinię Regionalnej Izby Gospodarczej o programie kształcenia na kierunku zarządzanie, a także opinie Wojskowego

Komendanta Uzupelnień w Katowicach o specjalności „Zarządzanie bezpieczeństwem”. Jest też opinia efektów kształcenia kierunku zarządzanie sporządzone przez Hutniczą Izbę Przemysłowo-Handlową w Katowicach. Zespół oceniający pragnie zauważyć, że w opinii podkreśla się przystosowanie absolwenta do rynku pracy i potrzeb otoczenia, ale jednocześnie stwierdza się, że jest to opinia programu kształcenia na podstawie programu i wypowiedzi na temat efektów. Ponadto są opinie takich firm jak ::INPROGRESS o kierunkowych efektach kształcenia, PRIME Public Relations z dnia 12 stycznia 2012 (jest to bardzo szeroka opinia firmy). W opinii tej nakreślona została informacja o zakresie współpracy: w tworzeniu programów, efektów, współudział w seminariach i warsztatach ze specjalistami z forum PRIME. Wydział wspólnie realizuje program *Biuro symulacji Agencji PR*, jako wspomaganie przy organizowaniu praktyk .Również Zarząd Izby Rzemieślniczej pozytywnie ocenił programy studiów na kierunku zarządzanie. Zespół oceniający proponuje konsultacje dotyczące również efektów kształcenia a nie tylko programu. Szczególnie ważne, w świetle stosowanej koncepcji kształcenia, byłyby opinie dotyczące efektów kształcenia na poziomie specjalności. Na taką współpracę z interesariuszami zewnętrznymi wskazuje specjalność *Zarządzanie projektem* opracowana wspólnie z firmą INPROGRESS sp. z.o.o, z możliwością otrzymania certyfikatu PRINCE . Spółka ta posiada status Accredited Training Organization ATO. Patronat nad tą specjalnością objęła Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach, Współpraca z interesariuszami przejawia się w również w organizowanych przez Akademickie Biuro Karier spotkaniach z przedstawicielami praktyki gospodarczej. Spotkania te mają ułatwić studentom wybór specjalności. W roku akademickim 2011/2012 zorganizowano pięć takich spotkań .Byli specjaliści od PR, HR, makler papierów wartościowych.

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Senatu, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą w Uczelni procedurą, tj. przez Senat .

Senat Uczelni Uchwałą Nr 1/2011/2012 z dnia 9 lipca 2012 r. zatwierdził przedstawione przez dziekanów materiały dotyczące efektów kształcenia na danym kierunku, poziomie i profilu studiów prowadzonych na Wydziale Ekonomiczno-Inżynieryjnym oraz na Wydziale Humanistycznym, w tym dla studiów drugiego stopnia na kierunku zarządzanie. W procesie tworzenia kierunku brali udział zewnętrzni interesariusze.

Przedstawiona przez Jednostkę dokumentacja potwierdza formalny udział studentów w najważniejszych organach kolegialnych. Przedstawiciele studentów obecni są na posiedzeniach Senatu i Rady Wydziału, mając zapewnioną reprezentację zgodną z art. 67 pkt 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U.05.164.1365 z późn. zm. Podobnie studenci biorą udział w pracach Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, komisji dyscyplinarnych oraz innych wydziałowych organów kolegialnych. Samorząd studencki opiniuje Regulamin Studiów, podział Funduszu Pomocy Materialnej oraz program i plan studiów (są to pozytywne opinie pozbawione uzasadnienia formalnego).

. Prace nad określeniem efektów kształcenia zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji prowadziła powołana w tym celu Komisja, w składzie której nie znalazł się przedstawiciel studentów. Jedynym sposobem wypowiedzenia się przez Samorząd na temat kształtowanej koncepcji kształcenia była dyskusja na forum Rady Wydziału. Prace komisji odpowiedzialnej za wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacji do programu nauczania zostały tam przedstawione i przegłosowane. Należy uznać taki mechanizm za niewystarczający w zakresie udziału studentów. Skutkuje to nieznaną terminologią i koncepcją kształcenia związanej z Krajowymi Ramami Kwalifikacji przez przedstawicieli studentów. Obecnie

studenci zasiadają w Komisji ds. Jakości Kształcenia, jednak ani władze Jednostki, ani przedstawiciele Samorządu nie byli w stanie przedstawić żadnych informacji oraz dokumentacji potwierdzających ich realny wkład w prace organu.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Uczelnia posiada uchwaloną Strategia i Misję Uczelni na lata 2012 – 2017, która właściwie wyznacza kierunku rozwoju i wskazuje na ważne miejsce kształcenia i wychowania, ale brak w niej wyraźnego wskazania roli doskonalenia jakości kształcenia w procesie dydaktycznym.

1.2) Kadra akademicka a także studenci oraz przedstawiciele rynku pracy uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku zarządzanie. Interesariusze zewnętrzni wyrażają swoje opinie o programie studiów i częściowo o efektach kształcenia a także uczestniczą w realizacji jednej ze specjalności. Studenci powinni zostać bardziej włączeni do prac nad kształtowaniem i doskonaleniem efektów kształcenia, co podniesie ich niezbędną wiedzę z tego zakresu.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1). Ocena zgodności założonych celów oraz specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (wzorcowymi efektami kształcenia albo celami i efektami kształcenia wskazanymi w standardach kształcenia, w tym standardach kształcenia nauczycieli, określonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego), a także z koncepcją rozwoju kierunku. Ocena spójności specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia. W przypadku profilu ogólnoakademickiego – wymagań sformułowanych dla obszaru nauki, z którego kierunek się wywodzi.

Uchwałą Senatu WSZMiJO nr 1/2011/2012 z dnia 9 lipca 2012 roku przyjęto program kształcenia na kierunku zarządzanie na rok akademicki 2012/2013. Tabela nr 2 tej uchwały zawiera „Zakładane kierunkowe efekty kształcenia” dla studiów II stopnia. Wszystkie efekty osadzone są w obszarze nauk społecznych. W czasie wizytacji doprecyzowano, że odnoszą się one do dziedziny nauk ekonomicznych – dyscypliny: nauki o zarządzaniu, ekonomii i finansów, dziedziny nauk społecznych - dyscyplina nauki o bezpieczeństwie, dziedzina nauk prawnych – dyscyplina prawo.

Kierunkowe efekty kształcenia dla kierunku zarządzanie (II stopień) dotyczą profilu ogólnoakademickiego i obejmują: 15 efektów kształcenia z zakresu wiedzy, 17 efektów kształcenia z zakresu umiejętności oraz 5 efektów kształcenia z zakresu kompetencji społecznych. Kierunkowe efekty kształcenia obejmują wszystkie efekty wiedzy z obszaru nauk społecznych (S2A_W01 – S2A_W11), 10 efektów umiejętności (S2A_U01 – S2A_U10) – brak efektu S2A_U11 oraz wszystkie efekty z zakresu kompetencji społecznych (S2A_K01

– S2A_K07). Brak ważnego efektu umiejętności S2A_U11 – „ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych...” powoduje, że studia II stopnia nie mają charakteru pogłębienia wiedzy i umiejętności. Efekt S2A_U11 powinien być realizowany poprzez wprowadzenie do programu studiów wykładów realizowanych w języku obcym w tym np. przez wykładowców z zagranicy.

Uchwalone „Zakładane kierunkowe efekty kształcenia” w wielu przypadkach zorientowane są na określoną specjalność, co powoduje, że niektóre z efektów będą realizowane tylko przez studentów wybranej specjalności.

Uchwalone efekty kształcenia dla kierunku zarządzanie II stopień (Uchwała Senatu WSZMiJO nr 1/2011/2012 z dnia 9 lipca 2012 roku przyjęto program kształcenia na kierunku zarządzanie. Tabela nr 2) **powinny zostać przeformułowane** na co pozwala ROZPORZĄDZENIE MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO z dnia 23 sierpnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2012 r. poz. 983), w którym § 2. ust. 1. *Jednostka organizacyjna uczelni prowadząca kierunek studiów może doskonalić program kształcenia, w tym efekty kształcenia, w trakcie pierwszego roku pierwszego cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013.*

Sylwetka absolwenta kierunku zarządzanie dla wygaszanych –standardowych (nabór w roku akademickim 2011/2012) studiów II stopnia jest zgodna ze standardami kształcenia. Sylwetki absolwenta poszczególnych specjalności są spójne z sylwetką absolwenta kierunku.

Oceniane efekty kształcenia są dostępne dla studentów w serwisie internetowym uczelni dostępnych po zalogowaniu.

2.2). Ocena czy efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji.

Efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały ale niektóre efekty zorientowane są w części na specjalności kształcenia a w części na kształcenia ogólne-kierunkowe bez wyodrębnienia sposobów weryfikacji uwzględniających takie ujęcie. Stąd studenci wybierający określoną specjalność będą realizowali dany efekt w znacznie głębszym wymiarze niż studenci którzy nie wybiorą danej specjalności. Ogranicza to możliwość przejrzystego systemu weryfikacji osiągania efektów kształcenia. Sylabusy, co prawda dla poszczególnych przedmiotów zawierają efekty przedmiotowe a także wskazują właściwe, choć tradycyjne, sposoby ich weryfikacji ale brak jest spójności między weryfikacją efektów szczegółowych a kierunkowych.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie znali terminologii związanej z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Przedstawione im przykładowe zakładane efekty kształcenia uznali jednak za sformułowane w sposób zrozumiały i ocenili je jako możliwe do osiągnięcia. Według studentów są one również weryfikowalne.

2.3). Analiza i ocena systemu weryfikacji efektów kształcenia

System weryfikacji efektów kształcenia na I i II roku studiów (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) ma charakter tradycyjny. Przewiduje najczęściej egzamin lub zaliczenie oraz sporadycznie inne formy.

W kartach przedmiotów określone są metody weryfikacji założonych efektów kształcenia, dla pierwszego roku dodatkowo z oznaczeniem, która metoda realizuje konkretny efekt.

Senat Uczelni w lipcu 2011 roku przyjął uchwałę pod nazwą „System Zarządzania Jakością”. System ten jest Regulaminem WSZJ. Określono zadania i organy odpowiedzialne za jego wdrożenie. Wśród zadań jest określenie wymagań egzaminacyjnych (zaliczeniowych), wymagań stawianych pracom dyplomowym oraz funkcjonowaniu systemu ECTS.

W regulaminie SZJ, zwanym dalej Regulaminem, szczegółowo określono zakres i sposób weryfikacji zakładanych efektów kształcenia kierunkowego. Ważne miejsce w tym regulaminie ma proces dyplomowania. Część tych procedur działa poprawnie, na przykład zatwierdzanie tematów, aby były zgodne z kierunkiem studiów, aby powstawały na zlecenia przedsiębiorstw i były efektem współpracy z otoczeniem gospodarczym.

Analiza tematów prac magisterskich za rok 2011/2012 wskazuje, że tylko jedna praca na 48 nie mieści się tematycznie w kanonie zarządzania. Niepokojącym zjawiskiem jest występowanie silnej tendencji zawyżania ocen prac magisterskich. Średnia z 96 ocen (promotora i recenzenta) dla 48 prac wyniosła 4.45, wśród których były tylko dwie oceny dostateczne, pozostałe dobre i wyżej, średnia ocen z 3 pytań egzaminacyjnych dla 48 absolwentów wyniosła 4.78, średnia ocen na dyplomie w roku 2011/2012 wyniosła 4.51. Analiza ocen wylosowanych 15 prac wskazuje na tendencje ich zawyżania (prawie co trzecia praca).

Ocenił prace dyplomowe charakteryzowały się wysoką zgodnością tematyczną z kierunkiem zarządzania. Część prac była dobrze ustrukturyzowana, posiadała dobrze określony cel pracy, bogatą literaturę, ciekawe badania własne, ale występowała znacząca część prac, w których słabe elementy przeważały (szczegółowy opis w Załączniku 4). Brak praktyki zawodowej powoduje, że część prac magisterskich nie ma charakteru badawczego – np. analizy przypadku, tylko ma charakter odtwórczy, literaturowy...Oceny promotorów i recenzentów często sprowadzały się do opisu zawartości pracy, brak było uzasadnienia ocen. Przeważały prace, w których oceny można było uznać za zawyżone. W roku 2011/2012 była tylko jedna praca oceniona na ocenę dostateczną wśród 48 prac.

W toku studiów brak jest elementów związanych z pisaniem projektów – samodzielnych lub zespołowych opracowań – analiz dotyczących konkretnych przedsiębiorstw. Pisanie projektów tworzy podstawy do pisania prac magisterskich, co powinno być wyraźnie uwzględnione w sylwetce absolwenta jako kolejna umiejętność związana z efektem S2A_U09, który to efekt jest ukryty w Z2_U04 i Z2_U13.

Brak jest sylabusu dla przedmiotu Seminarium magisterskie, który realizowany jest przez trzy semestry: 15 godzin – 10 ECTS (sem. 2) i po 30 godzin, po 10 ECTS (sem. 3 i 4), razem 75 godzin i 30 punktów ECTS.

Oznacza, to że nie znamy jakich efektów należy się spodziewać po ukończeniu pracy, dla których określone już są kierunkowe efekty kształcenia, a napisanie pracy jest ich skutecznym weryfikatorem, że zostały osiągnięte. Program studiów wymaga uzupełnienia o sylabus dla seminarium magisterskiego.

Brak jest informacji o skali i przyczynach odsiewu, co wynika, między innymi, z braku ocen niedostatecznych w sesji letniej 2011/2012. Struktura ocen z ostatniej sesji egzaminacyjnej wskazuje na znaczącą przewagę ocen dobrych i bardzo dobrych (np. w ostatniej sesji egzaminacyjnej dla semestru letniego 2011/2012 ocen dobrych plus i bardzo dobrych było ponad 70%).) co powinno skłaniać władze Wydziału do głębokiej analizy systemu oceny osiągnięć studentów potwierdzającej na przykład zasadność struktury ocen z poszczególnych przedmiotów.

Zespół oceniający, podczas wizytacji, otrzymał prace etapowe z kilku tylko przedmiotów. Władze wydziału zobowiązały się do wydania odpowiedniego zarządzenia w sprawie archiwizacji prac etapowych.

Studenci w sposób pozytywny wypowiedzieli się podczas spotkania z Zespołem Oceniającym na temat systemu weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia. Oceny formułowane są na ogół w sposób przejrzysty i obiektywny, zapewniona jest także informacja na temat sposobu ich określania. Studenci mają dostęp do informacji zwrotnej na temat popełnianych w pracach egzaminacyjnych błędów. Ponadto studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wyrazili opinię, że zwykle forma egzaminu jest odpowiednio dobrana i pozwala na weryfikację osiągniętych efektów kształcenia w każdym z trzech obszarów.

2.4). Ocena procedur i mechanizmów umożliwiających badanie losów (karier) absolwentów oraz dostosowanie efektów kształcenia do oczekiwań absolwentów ocenianego kierunku studiów i otoczenia społeczno-gospodarczego (w tym rynku pracy), a także stopnia zaangażowania (wpływu) przedstawicieli tych interesariuszy na kształtowanie struktury efektów kształcenia. Analiza efektywności działalności prowadzonej przez uczelnię/jednostkę w tym zakresie.

W Jednostce funkcjonuje Akademickie Biuro Karier, które koordynuje monitoring losów zawodowych absolwentów Wydziału. Podstawowymi aspektami działalności ABK jest prowadzenie procesu ankietyzacji wśród absolwentów, organizacja szkoleń i warsztatów dla studentów oraz doradztwo zawodowe i personalne.

Przedstawiony podczas wizytacji raport badania losów absolwentów obejmuje próbę 86 absolwentów (na 411). Przedstawione w nim pytania dotyczą kryteriów ilościowych i jakościowych, w dużej mierze badając te kwestie, które poruszane być powinny raczej w procesie ankietyzacji aktualnych studentów (popularność specjalności, ogólna ocena prowadzonych zajęć, sposób finansowania studiów, zadowolenie z pracy dziekanatu etc.). Jedynie niewielka część pytań dotyczy sytuacji absolwentów na rynku pracy w kontekście ukończenia studiów na ocenianym kierunku. Należy jednocześnie wskazać, że pytania te formułowane są w sposób ogólny, nie pozwalający na sprecyzowanie konkretnych wniosków mogących oddziaływać na koncepcję kształcenia (przykładowo: brak pytań o poziom zarobków i zatrudnienia w konkretnej branży, brak możliwości wypowiedzenia się na temat konkretnych przedmiotów lub prowadzących, z reguły brak pytań otwartych). Ponadto wiele pytań wydaje się zbędnych, nie wydaje się bowiem aby odpowiedzi mogły wpłynąć na kształtowanie struktury efektów kształcenia (na przykład pytanie o poziom zadowolenia z przełożonych lub o poziom zadowolenia z atmosfery w pracy). Część pytań wydaje się jednak wartościowa i przydatna (ocena zbiorów bibliotecznych lub ocena własnej wiedzy potrzebnej do rozpoczęcia działalności gospodarczej).

Wnioski znajdujące się w podsumowaniu obejmują między innymi ilościowe zestawienie danych dotyczących popularności oferowanych na ocenianym kierunku specjalności, świadomości potrzeby podnoszenia kwalifikacji czy ogólną ocenę uczelni oraz programu studiów. Wnioski zawarte w raporcie są wyłącznie pozytywne i nie wskazują żadnych elementów wymagających poprawy lub zmiany. Potwierdza to fakt, iż kwestionariusze ankietowe nie są sformułowane w sposób pozwalający na istotne wpływanie na strukturę efektów kształcenia ocenianego kierunku. Należy również wskazać, iż 86 osób nie wydaje się wystarczająco dużą próbą do przeprowadzenia wartościowego badania. Należy sądzić że zobowiązania ustawowe pozwolą na objęcie monitoringiem większej liczby absolwentów oraz ściślejsze powiązanie procesu ankietyzacji z programem studiów.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

2.5). *W przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń, jeśli poprzednio były sformułowane, lub efektów działań naprawczych, a także ocenić proces rozwoju kierunku.*

Zalecenia w poprzedniej ocenie z roku 2007 wskazywały na konieczność „Poprawy jakości pisanych prac dyplomowych a w tym ujednoczenia warsztatu naukowego pisanych przez studentów prac dyplomowych”. Analiza tematów prac magisterskich za rok 2011/2012 wskazuje, że tylko jedna praca na 48 nie mieści się tematycznie w kanonie zarządzania, a więc zalecenia w tym zakresie zostały przez uczelnię uwzględnione. Natomiast występuje tendencja zawyżania ocen z prac magisterskich. Ocena wylosowanych 15 prac wskazuje na tendencje zawyżania ocen (prawie co trzecia praca).

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego - ocena: *znacząco*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Zakładane efekty kształcenia na poziomie kierunku zarządzanie w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych spełniają wymogi Krajowych Ram Kwalifikacji, przy czym niektóre efekty kształcenia określone dla kierunku są wyraźnie zorientowane na proponowane specjalności kształcenia a więc nie są adresowane do każdego studenta. Narusza to ich wewnętrzną spójność a także wymaga uwzględnienia takiego ujęcia przy wskazywaniu sposobów ich weryfikacji. Zakres merytoryczny efektów jest zgodny z wymaganiami dyscyplin naukowych, w których zostały określone Uchwalone kierunkowe efekty kształcenia powinny zostać przeformułowane w taki sposób aby odnosiły się do kształcenia kierunkowego

2.2) Sformułowanie niektórych efektów budzi wątpliwości, gdyż odnosi się zarówno do kształcenia ogólnego jak i wybranej specjalności. Ujęcie takie wymaga rozróżnienia ich sprawdzalności wobec studentów wybierających poszczególne specjalności. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie znali terminologii związanej z KRK. Przedstawione im przykładowe zakładane efekty kształcenia uznali jednak za sformułowane w sposób zrozumiały i ocenili je jako możliwe do osiągnięcia.

2.3) System weryfikacji efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) ma charakter tradycyjny. Przewiduje najczęściej egzamin lub zaliczenie oraz sporadycznie inne formy. Przyjęty opis efektów kształcenia wymaga odpowiedniego, bardziej przejrzystego systemu weryfikacji efektów kształcenia na poziomie kierunku i specjalności. Weryfikacja efektów etapowych wymaga analizy, gdyż występuje znaczący udział ocen dobrych i bardzo dobrych przy braku ocen niedostatecznych.

Proces dyplomowania aczkolwiek wykazujący znaczącą poprawę wymaga dalszej staranności, gdyż występuje tendencja zawyżania ocen prac magisterskich.

2.4) Akademickie Biuro Karier koordynuje monitoring losów zawodowych absolwentów Wydziału. Działalność ABK obejmuje prowadzenie procesu ankietyzacji wśród absolwentów. Pierwszy raport badania losów absolwentów (zwrotność ankiet 86 na 411) obejmował pytania: popularność specjalności, ogólna ocena prowadzonych zajęć, sposób finansowania studiów, zadowolenie z pracy dziekanatu, ocena zbiorów bibliotecznych. Wymagania związane z monitoringiem losów zawodowych absolwentów i dostosowywaniem efektów kształcenia należy uznać za obiecujące.

2.5) Tematyka prac dyplomowych jest zgodna z kanonem kierunku zarządzanie a więc zostały uwzględnione uwagi PKA

Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

3.1). Ocena czy realizowany program studiów umożliwi osiągnięcie każdego z określonych celów oraz ogólnych i szczegółowych efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Uchwalone „Zakładane kierunkowe efekty kształcenia” muszą być osiągnięte przez każdego studenta, co nie jest możliwe w analizowanym programie studiów. Wynika to z następujących przyczyn. Program studiów przewiduje realizację sześciu specjalności o bardzo odległych profilach wiedzy i umiejętności, to jest specjalności:

- Zarządzanie firmą na rynkach krajowych i zagranicznych,
- Reklama i Public Relations,
- Zarządzanie kadrami,
- Zarządzanie sprzedażą i negocjacje,
- Zarządzanie bezpieczeństwem,
- Zarządzanie projektem.

Uchwalone „Zakładane kierunkowe efekty kształcenia” w wielu przypadkach mają charakter specjalnościowych efektów kształcenia, co powoduje, że dany efekt będzie realizowany tylko przez studentów jednej specjalności. Dotyczy to w szczególności efektów:

1. **Z2_W03** - *zna i rozumie zależności występujące pomiędzy zagrożeniami i stanem bezpieczeństwa; Z2_W04* - *rozumie mechanizmy kształtowania bezpieczeństwa oraz sposoby reagowania kryzysowego*, gdzie macierz pokrycia zakładanych efektów kierunkowych wskazuje na jeden przedmiot realizowany przez wszystkich studentów; Bezpieczeństwo (wykład 30h) oraz 4 przedmioty ze specjalności zarządzanie bezpieczeństwem. Ujęcie takie powoduje że studenci którzy nie wybiorą specjalności *Zarządzanie bezpieczeństwem* będą ten efekt realizowali na podstawie zajęć o wymiarze 30 godzin a studenci którzy wybiorą tę specjalność będą ten efekt znacznie pogłębiali przez przedmioty specjalnościowe. Zatem takie ujęcie wymagałoby wprowadzenia innych warunków dla zaliczenia efektu na poziomie kierunku a innych na poziomie specjalności.
2. **Z2_W08** - *rozumie istotę i znaczenie negocjacji*, gdzie macierz pokrycia zakładanych efektów kierunkowych wskazuje tylko na przedmioty specjalności *Zarządzanie sprzedażą i negocjacje*. Zatem studenci którzy tej specjalności nie wybiorą nie będą mogli osiągnąć tego efektu. Efekt **Z2_W09** - *zna podstawowe techniki negocjacyjne* – podobnie, macierz pokrycia wskazuje na przedmioty specjalnościowe i jeden ogólny *Negocjacje* (wykład – 30h), a więc studenci, którzy wybiorą odpowiednią

specjalność będą ten efekt znacznie pogłębiali przez przedmioty specjalnościowe. Zatem takie ujęcie wymagałoby również wprowadzenia innych warunków dla zaliczenia efektu na poziomie kierunku a innych na poziomie specjalności

3. **Z2_W10** - *zna techniki analizowania problemów zarządzania metodami statystyki matematycznej*. Do realizacją tego efektu przewidziano przedmiot Statystyka matematyczna (wykład 15h, ćwiczenia 15h). Sylabus dla tego przedmiotu przewiduje zapoznanie się z podstawowymi pojęciami i metodami statystyki matematycznej: zmienna losowa, rozkład, estymacja parametrów, weryfikacja hipotez. Brak w sylabusie odniesień metod do „*problemów zarządzania*”, co jest sugerowane w efekcie Z2_W10. Literatura przedmiotu wskazana w sylabusie dotyczy pozycji z lat: 1975, 1994, 1996, 1997 i 2002, które nie nawiązują do zagadnień zarządzania. Brak jest najważniejszej pozycji dla tego przedmiotu, to jest książki autorstwa Armil Aczel, *Statystyka w zarządzaniu*, PWN, Warszawa 2006 (2011 dodruk) - Tytuł oryginalny: *Complete Business Statistics*. Sylabus ćwiczeń ma rozpisane treści na 30 godzin, a program przewiduje tylko 15 godzin.
4. **Z2_U01** - *posiada umiejętność rozumienia problemów i uwarunkowań marketingu międzynarodowego na tle procesów umiędzynarodowienia przedsiębiorstw*. Do realizacją tego efektu przewidziano przedmiot Makroekonomia i 4 przedmioty specjalnościowe. Efekt o charakterze specjalnościowym.
5. **Z2_U05** - *potrafi stosować metody badań operacyjnych jako narzędzia wspomagające analizy decyzyjne*. **Z2_U10** - *posiada umiejętność formułowania zasobów optymalizacyjnych*. Do realizacji tych efektów przewidziano przedmiot: Badania operacyjne - tylko ćwiczenia – 30h. Sylabus wskazuje, że wiele tematów realizowanych jest tylko za pośrednictwem e-learningu. Wspomaganie w obliczeniach tylko MS Excelem oznacza, że student zapoznał się tylko z prostymi, nieskomplikowanymi przypadkami modeli decyzyjnych. Efekty określone zostały bardzo ambitnie a treści kształcenia ujęte w sylabusie nie potwierdzają możliwości osiągnięcia tego efektu.
6. **Z2_U06** - *posiada umiejętność rozumienia istoty i prawidłowości podejścia procesowego w zarządzaniu*; **Z2_U07** - *posiada umiejętność rozumienia i stosowania zasad i narzędzi zarządzania procesowego*. Do realizacji tych efektów przewidziano przedmiot: Zarządzanie procesowe oraz wszystkie 8 przedmiotów ze specjalności Zarządzanie projektem. Analiza sylabusa jednego wspólnego kierunkowego przedmiotu *Zarządzanie procesowe* wskazuje, że nie wypełnia on niezbędnych elementów związanych z realizacją tych dwóch efektów.
7. **Z2_U08** - *umie posługiwać się podstawowymi pojęciami cywilnoprawnymi*, **Z2_U09** - *posiada umiejętność stosowania przepisów prawa (w powiązaniu ze specjalnością)*. Realizacja tych efektów za pomocą tylko przedmiotu *Prawo cywilne* (wykład 30h) nie oznacza osiągnięcia *umiejętności stosowania przepisów prawa (w powiązaniu ze specjalnością)*. Brak wiedzy i umiejętności z zakresu: Prawa handlowego, Prawa podatkowego, Prawa pracy, Prawa celnego, itp. powoduje, że te efekty nie są w pełni możliwe do realizacji.
8. **Z2_U12** - *potrafi korzystać z zasad organizacji procesów logistycznych*, **Z2_U14** - *posiada umiejętność rozumienia istoty i roli logistyki w sprawnym funkcjonowaniu organizacji*. Do realizacji tych efektów przewidziano przedmiot Logistyka i kilka przedmiotów specjalnościowych. Sylabus przedmiotu Logistyka (wykład 15h, ćwiczenia 15h) wskazuje na realizację treści z zakresu logistyki w sytuacjach kryzysowych. Literatura przedmiotu obejmuje tylko podręczniki z tego zakresu (Eugeniusz Nowak, *Logistyka w sytuacjach kryzysowych*. Wyd.2, AON, Warszawa 2009; Eugeniusz Nowak, Wojciech Nowak, *Podstawy logistyki w sytuacjach*

kryzysowych z elementami zarządzania Logistycznego, SWSPiZ, Łódź 2009. Eugeniusz Nowak, *Zarządzanie logistyczne w sytuacjach kryzysowych*, AON, Warszawa 2008; Andrzej Szymonik, *Logistyka w bezpieczeństwie*, Difin, Warszawa 2010. Poprzez realizację powyższych treści efekty te nie będą zrealizowane.

9. **Z2_K04** - *jest przygotowany do podejmowania wyzwań badawczych oraz podjęcia studiów trzeciego stopnia (doktoranckich)*. Realizacja w czasie studiów bardzo małe liczby projektów przedmiotowych, referatów, esejów, czyli form pracy własnej, w której student nabywa umiejętności pisania i formułowania myśli, wniosków z własnych badań i analiz, powoduje, że uzyskanie tej kompetencji społecznej przez wszystkich studentów jest trudne do osiągnięcia. Część ambitnych studentów może ten efekt osiągnąć, ale formułowane „zakładane kierunkowe efekty kształcenia” muszą być osiągnięte przez każdego studenta kończącego studia na tym kierunku, co przy tych formach i metodach kształcenia nie jest możliwe do realizacji.

Powyższe uwagi skłaniają do postawienia wniosku, że „zakładane kierunkowe efekty kształcenia” dla studiów II stopnia nie są możliwe do osiągnięcia przez każdego studenta kończącego studia. Pierwsza wada to, że część efektów kierunkowych jest wyraźnie zorientowana na prowadzone specjalności przy braku rozróżnienia warunków zaliczenia efektu na poziomie kierunku a następnie na poziomie specjalności przy pogłębieniu kształcenia. Drugi problem wynika ze zbyt ambitnych sformułowań, co przy proponowanej siatce przedmiotowej, liczbie godzin, proponowanych metodach i treściach kształcenia nie jest możliwe do ich realizacji.

Natomiast program studiów wg wygasającej ścieżki standardowej w pełni pozwala na realizację zakładanej sylwetki absolwenta. Dla drugiego roku studiów obowiązują standardy kształcenia określone w rozporządzeniu z 2007 roku. Program studiów dla roku drugiego spełnia wszystkie stawiane wymogi dla studiów II stopnia na kierunku zarządzanie, to jest liczba godzin i punktów ECTS dla przedmiotów podstawowych i kierunkowych, oraz ogólną liczbę godzin i punktów ECTS. Dodatkowo analiza suplementów do dyplomów absolwentów z roku 2011/2012 dla specjalności: Zarządzanie kadrami (album 34359), Reklama (album 34393) oraz Zarządzanie sprzedażą i negocjacje (album 32731) wskazuje, że liczba godzin i punktów ECTS wypełnia stawiane minima dla kierunku zarządzanie studia II stopnia.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. np. protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta i dyplomy jest prowadzona prawidłowo.

Natomiast suplementy zawierają pewne uchybienia. W suplementach w pkt. IV ust. 2 Standardy kształcenia – nieprawidłowo została wpisana podstawa prawna tj. „Standardy nauczania zgodne z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie określenia standardów nauczania dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów nauczania (Dz. U. Nr 164, poz. 1166) zamiast rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166, z późn. zm.). W pkt. IV ust. 3 tego suplementu przy poszczególnych semestrach należy uzupełnić wpis o rok akademicki, oraz przy tytule pracy magisterskiej – jej oceny.

Bilans nakładu pracy studenta (bilans punktów ECTS) – to dział w sylabusie przedmiotowym, w którym rozpisywane są godziny pracy studenta: udział w zajęciach, konsultacje, samodzielne studiowanie przedmiotu, przygotowanie do prac kontrolnych/ /egzaminu/zaliczenia, inne (praca zespołowa, przygotowanie prezentacji, przygotowanie

projektu). Łączna liczba godzin przeliczana jest na punkty ECTS przy przeliczniku 1 ECTS równy jest 30 godzin pracy studenta.

Analiza sylabusów wskazuje, że dominuje tradycyjny układ rozdziału godzin pracy na udział w zajęciach i przygotowanie do egzaminu. Liczba godzin konsultacji dla każdego przedmiotu w semestrze wynosi 5-10, co oznacza około 1/3 godzin zajęć dydaktycznych, ale przypadek skrajny to Makroekonomia: 15 godzin wykład/15 godzin konsultacje, ćwiczenia 15 godzin/15 godzin konsultacje, bez dodatkowych form aktywności typu projekt, referat, które na tym przedmiocie nie są realizowane. Oznacza to, że bilans czasu pracy studenta rozpisany w sylabusach ma bardzo orientacyjny charakter – wymaga ponownego przeanalizowania i urealnienia. Brak jest sylabusu dla przedmiotu Seminarium magisterskie

Studenci znają system punktacji ECTS i wiedzą, na czym on polega. Studenci wskazują jednak na bardzo słabe wykorzystywanie możliwości tego systemu. W programie studiów przewidziano do wyboru aż 255 godzin, za 55 punktów ECTS, na które składa się 120 godzin zajęć na specjalności (19 punktów ECTS), 60 godzin wykładów monograficznych (6 ECTS) oraz 75 godzin seminarium magisterskiego (30 punktów ECTS), co stanowi 46% punktów ECTS.

Studenci, na spotkaniu z zespołem oceniającym stwierdzili, że wybór przedmiotów fakultatywnych jest ograniczony. Mechanizm ten na ocenianym kierunku polega na wyborze jednego spośród dwóch proponowanych przedmiotów przez ogół studentów danego roku. Przedmiot, który wybrała większość, staje się przedmiotem obowiązkowym, drugi zaś z proponowanych nie znajduje się wówczas w programie studiów. Studenci podkreślali jednocześnie, że są zainteresowani szerszym wyborem, poza specjalnością, przedmiotów fakultatywnych. Studenci mają możliwość wyboru jednej spośród sześciu specjalności. Wśród studentów panuje ogólne zadowolenie z ich poziomu oraz doboru w kontekście wykonywanego w przyszłości zawodu.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość brania udziału w wymianach programu Erasmus (nie mają wiedzy na temat programu wymian krajowych, Uczelnia również nie przedstawiła dokumentacji potwierdzającej funkcjonowanie takiego systemu). Studenci pozytywnie oceniają dostęp do informacji na temat programu oraz dostępny wybór uczelni partnerskich. Nie mają jednak większej wiedzy na temat funkcjonowania systemu wymian, ponieważ nie biorą w nich udziału. Studenci studiów niestacjonarnych są zwykle na stałe zatrudnieni i wykazują brak zainteresowania programem Erasmus.

Sekwencja przedmiotów jest zachowana. W pierwszym semestrze odbywają się tylko przedmioty podstawowe i kierunkowe (5 przedmiotów). W drugim semestrze kontynuowane są 3 przedmioty z tej grupy, i zaczynają się przedmioty specjalnościowe, które kontynuowane są do końca studiów. Semestr trzeci zawiera jeszcze 5 przedmiotów kierunkowych. Seminarium magisterskie odbywają się przez trzy semestry w liczbie 75 godzin (15+30+30).

Realizowany profil ogólnoakademicki studiów II stopnia na kierunku zarządzanie nie przewiduje odbywania praktyk zawodowych. Na ocenianym kierunku zarządzanie są praktyki zawodowe, ale na I stopniu.

Zakładany kierunkowy efekt kształcenia dla studiów II stopnia dla ocenianego kierunku w zakresie umiejętności **Z2_U13** - *jest przygotowany do pracy na stanowiskach specjalistycznych w systemie zarządzania, menadżerów średniego i wyższego szczebla, doradców i konsultantów w organizacjach o charakterze gospodarczym lub publicznym, a także do prowadzenia własnej działalności*, wskazuje na konieczność wykorzystania praktyki lub innych form zajęć zbliżonych do środowiska pracy, na stanowisku, aby można było pozytywnie zweryfikować osiągnięcie tego efektu. Zespół Oceniający uważa, że efekt ten nie jest w pełni weryfikowalny bez wymienionej formy zajęć, a *przygotowanie do pracy na stanowisku* uzyskane przez realizację wykładów i ćwiczeń jest niepełne. Studia niestacjonarne

pozwalają sądzić iż studenci mogą realizować częściowo ten efekt w swoim miejscu zatrudnienia ale brak jest informacji o sposobach takiej weryfikacji .

Program studiów jest realizowany tylko w formie niestacjonarnej poprzez zajęcia w formie zjazdów piątkowo – sobotnio – niedzielne. Zajęcia odbywają się od rana do wieczora, ale czasem w kilkoma przerwami (okienkami). Liczba zjazdów od 7 do 9 w semestrze.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym wyrazili wiele krytycznych uwag odnośnie programu studiów. Ich zdaniem treść wielu przedmiotów jest niezwiązana ze studiowanym kierunkiem. Podobnie negatywnie studenci ocenili plan studiów, który zmusza ich do dłuższej obecności na Uczelni niż jest to konieczne (długie przerwy między zajęciami, przesuwanie zajęć). Jest to szczególnie uciążliwe dla studentów dojeżdżających. Studenci ocenianego kierunku deklarują zrozumienie w sytuacjach, kiedy niemożliwe jest korzystniejsze zorganizowanie zajęć. Uważają jednak, że plany nie są z nimi w żaden sposób konsultowane i jest to według nich przyczyną problemu. Studenci generalnie pozytywnie oceniają harmonogramy sesji, wnioskując jednak o wcześniejsze podawanie ich do publicznej wiadomości.

Studenci oceniają wysoko jakość prowadzonych zajęć. Grupy są niewielkie, a prowadzący z reguły odpowiednio przygotowani i punktualni. Zdaniem studentów liczba zajęć praktycznych w stosunku do liczby wykładów jest zbyt mała. Studenci szczególnie podkreślają wysoki poziom merytoryczny promotorów. Wskazując jednocześnie na niesatysfakcjonującą organizację kształcenia na odległość. Zdaniem studentów powinno być ono uzupełnieniem treści omawianych podczas zajęć, tymczasem jest albo odrębnym i zbyt obszernym materiałem, albo w pełni pokrywa się z treścią zajęć. Studenci zauważają również problemy techniczne w dostępie do materiałów umieszczonych na platformie internetowej (problemy z logowaniem, obciążenie serwera).

Jednostka umożliwia studiowanie w ramach Indywidualnej Organizacji Studiów. Studenci w ramach IOS mają możliwość dostosowywania planu zajęć według ich potrzeb oraz zdawania egzaminów w uzgodnionej z prowadzącym formie. Studenci mają dużą wiedzę na temat zasad funkcjonowania tego systemu i dysponują informacjami na temat tego, w jaki sposób można się o to ubiegać. Jednostka przedstawiła dokumentację potwierdzającą, że Indywidualna Organizacja Studiów przysługuje zarówno osobom szczególnie uzdolnionym, jak i niepełnosprawnym. Potwierdzili to obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym studenci, znający konkretne osoby korzystające z tej możliwości. Jednocześnie studenci nie znają mechanizmu Indywidualnego Toku Nauczania, a przedstawiona dokumentacja nie potwierdziła jego wykorzystywania.

3.2) Ocena czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość .

W oparciu o analizę przedstawionej dokumentacji w szczególności efektów kształcenia dla kierunku „zarządzanie”, „Programu kształcenia na kierunku zarządzanie”, w tym planu studiów oraz kart „Program przedmiotu” dla pierwszego roku oraz sylabusów dla roku 2 można stwierdzić, że podstawowe elementy procesu kształcenia (efekt kierunkowy, przedmiotowy, treści programowe przedmiotów, formy zajęć i metody prowadzenia zajęć oraz oceny) nie tworzą spójnej całości. Korekty w tym zakresie wymagają kierunkowe efekty tak by wyodrębnić efekty specjalnościowe lub określić efekty kierunkowe w taki sposób by każdy student , niezależnie od wybranej specjalności mógł je zrealizować. Uzupełnienia w tym zakresie wymagają karty przedmiotów, sporządzone według wzoru uwzględniającego zasady KRK, dla pełnego cyklu kształcenia. Zapewnienie spójności poszczególnych

elementów procesu kształcenia, da podstawy do bardziej dokładnego monitorowania i weryfikowania uzyskanych efektów kształcenia.

3.3). W przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany i ich efekty, odnieść się do stopnia realizacji sformułowanych poprzednio zaleceń, lub efektów działań naprawczych, a także ocenić proces zmian programu studiów w aspekcie rozwoju kierunku.

Nie było uwag w zakresie programu studiów.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego - ocena: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Realizowany program studiów opracowany dla cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013 , z uwagi na proponowane treści kształcenia i formy zajęć nie w pełni umożliwi osiągnięcie każdego z określonych celów oraz ogólnych i szczegółowych efektów kształcenia. Program studiów dla wygasającej ścieżki standardowej umożliwi realizację sylwetki absolwenta. Jednostka spełnia kryteria związane z organizacją i indywidualizacją procesu kształcenia, jednak proces kształtowania programu oraz ustalania planów zajęć wymaga większego uwzględnienia opinii studentów.

3.2) Analiza przedstawionej dokumentacji w szczególności efektów kształcenia dla kierunku „zarządzanie” wskazuje, że podstawowe elementy procesu kształcenia (efekt kierunkowy, przedmiotowy, treści programowe przedmiotów, formy zajęć i metody prowadzenia zajęć oraz oceny) nie tworzą spójnej całości. Korekty w tym zakresie wymagają kierunkowe efekty kształcenia i ich odpowiednie powiązanie ze specjalnościowymi efektami kształcenia i programem studiów.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

4.1). Ocena czy struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów oraz ich liczba umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów prowadzi 30 nauczycieli akademickich w tym 7 profesorów i doktorów habilitowanych, 18 doktorów, 5 magistrów. Zdecydowana większość, bo 28 pracowników reprezentuje obszar nauk społecznych: 19 z nich dziedzinę nauk ekonomicznych, 9 nauki społeczne. Obszar nauk humanistycznych reprezentuje 2 doktorów.

Dla oceny struktury kwalifikacyjnej kadry i jej przydatności dla osiągnięcia zamierzonych celów i efektów kształcenia ważna jest analiza dyscyplin naukowych pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne. Wśród nich:

- 12 pracowników reprezentuje nauki o zarządzaniu,
- 7 pracowników dyscyplinę ekonomia,

- 4 pracowników nauki o bezpieczeństwie,
- 2 pracowników prawo,
- 3 pracowników psychologię,
- 1 pracownik filozofię
- 1 pracownik historię.

Można więc stwierdzić, że zróżnicowana struktura kwalifikacji jest kompatybilna z zakładanymi efektami kształcenia i sprzyja ich realizacji.

W strukturze prowadzących zajęcia dominują (około 80%) pracownicy, dla których uczelnia jest podstawowym miejscem pracy. Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku prowadzi również 16 pracowników zatrudnionych na podstawie umów o dzieło i umów zlecenia: 11 doktorów i 5 magistrów. W grupie doktorów jest 4 doktorów nauk ekonomicznych, 1 nauk prawnych, 5 nauk humanistycznych i 1 nauk wojskowych. 5 magistrów reprezentuje nauki ekonomiczne. Doktorzy prowadzą seminaria magisterskie, wykłady i ćwiczenia, magistry głównie ćwiczenia (ale dwóch także wykłady, co trudno uznać dobrą praktykę).

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy.

*4.2). Ocena spełnienia przez nauczycieli akademickich wymienionych w minimum kadrowym warunków określonych w przepisach prawa (w tym posiadanie odpowiednich kwalifikacji naukowych i dorobku w danym obszarze wiedzy lub doświadczenia zawodowego, pensum dydaktyczne, wymiar czasu pracy, a w przypadku studiów **na poziomie magisterskim /drugiego stopnia** - podstawowe miejsce pracy, nie przekroczenie limitu minimum kadrowych, złożenie oświadczenia dotyczącego zaliczenia do minimum kadrowego).*

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku zarządzanie, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonymi w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach drugiego stopnia na kierunku zarządzanie w Wyższej Szkole Zarządzania Marketingowego i Języków Obcych, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742). W jednym przypadku brak było dokumentu potwierdzającego równoważność uzyskanego tytułu i stopnia naukowego z tytułem i stopniem naukowym nadawanym w Polsce co zostało uzupełnione i nadesłane do biura PKA.).

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, dla których Uczelnia ta stanowi podstawowe

miejsce pracy, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 2 wymienionego wyżej rozporządzenia. Ponadto znajduje się tam również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

Na Wydziale Ekonomiczno-Inżynieryjnym wszystkie oświadczenia zostały podpisane w czerwcu 2012 r., a więc zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy, za wyjątkiem jednej osoby, która takie oświadczenie podpisała w dniu 20.09.2012 r.

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku zarządzanie, co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicy) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia. .

Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego 6 profesorów i doktorów habilitowanych nauk ekonomicznych oraz 7 doktorów (6 nauk ekonomicznych, 1 nauk prawnych). Przegląd publikacji i zajęć dydaktycznych zgłoszonych do minimum kadrowego pozwolił stwierdzić, że dorobek w dyscyplinie zarządzania posiada 4 profesorów i doktorów habilitowanych oraz 4 doktorów; w dyscyplinie ekonomia: 2 profesorów i doktorów habilitowanych oraz 2 doktorów.

Dorobek naukowy jednego ze zgłoszonych do minimum doktora pozwolił stwierdzić, że specjalizuje się w problematyce, której nie można przypisać do zamierzonych efektów kształcenia.

Uczelnia spełnia wymagania minimum kadrowego dla prowadzenia kształcenia na II stopniu kierunku „zarządzanie”

Skład minimum kadrowego na kierunku zarządzanie prowadzonego na Wydziale Ekonomiczno-Inżynieryjnym w perspektywie długookresowej jest w miarę stabilny, bowiem 5 osób wskazanych do minimum kadrowego zatrudnionych zostało na czas nieokreślony, natomiast 8 osób (tj. 61,5%) na czas określony (3 osoby do 2013 r., 1 do 2014 r., 2 do 2015 r. oraz 2 do 2016 r.). Wśród osób wskazanych do minimum kadrowego, aż 7 osób (4 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 3 doktorów) wchodziło w skład minimum kadrowego w roku 2007, tj. podczas poprzedniej oceny jakości kształcenia na tym kierunku i poziomie studiów.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku zarządzanie, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1:16, co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Przed rozpoczęciem roku akademickiego Kierownicy Katedr w porozumieniu z Działem Organizacji studiów ustalają przydziały czynności dla pracowników naukowo-dydaktycznych. W pierwszej kolejności obciążani są pracownicy etatowi zgodnie z ich pensum godzinowym. Następnie przydzielane są zajęcia osobom współpracującym z WSZMiJO w oparciu o umowy cywilno-prawne. Są to pracownicy innych uczelni, w tym Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Uniwersytetu Śląskiego oraz Politechniki Śląskiej.

Z dokonanej oceny obsady zajęć przez nauczycieli akademickich wynika, że na ogół występuje zgodność prowadzonych zajęć dydaktycznych z posiadanym dorobkiem naukowym. Zespół zwraca jednak uwagę na małe zaangażowanie samodzielnych pracowników naukowych w prowadzenie wykładów, jak również powierzanie ważnych dla kierunku przedmiotów profesorom z zagranicy, którzy wykładają w Języku słowackim i ukraińskim. W planie zajęć występują też przypadki zlecenia wykładów dwóm magistróm zatrudnionym na podstawie umów cywilno-prawnych. Ponadto **Doktorzy prowadzą**

wszystkie seminaria magisterskie, co trudno uznać za działania sprzyjające doskonaleniu jakości kształcenia

Z wypowiedzi studentów wynika, że nie mają problemu z dostępnością do nauczycieli akademickich. Kontakty te są możliwe podczas dyżurów pracowników oraz e-maili.

Ogólna ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych jest pozytywna, ale sformułowane uwagi dotyczą: braku wykorzystania przez nauczycieli i studentów nowoczesnych technik prezentacji multimedialnych treści wykładowych i ćwiczeniowych, pomimo posiadania takiego wyposażenia, braku wykorzystania metod sprzyjających wyższej aktywności studentów w czasie zajęć.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

4.3). Ocena prowadzonej polityki kadrowej i jej spójności z założeniami rozwoju ocenianego kierunku studiów:

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów.

Polityka kadrowa i wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia z mechanizmami oceny kadry wspierają stabilizację kadry oraz jej rozwój naukowy poprzez planowanie i finansowanie badań naukowych, finansowanie udziału pracowników w konferencjach krajowych i międzynarodowych, organizowanie konferencji, publikowanie wyników badań we własnych wydawnictwach, wyjazdy zagranicę.

Efektom prowadzonej polityki jest stabilna kadra, ukończenie dwóch przewodów doktorskich, ukierunkowanie badań naukowych na zagadnienia dobrze służące rozwojowi ocenianego kierunku kształcenia.

Na spotkaniu z kadrami akademickimi Przewodnicząca zespołu przedstawiła cele wizytacji oraz zakres oceny jakości kształcenia. Zaproponowała dyskusję nad możliwościami rozwoju kierunku studiów w aspekcie kadry akademickiej oraz naboru kandydatów. Dyskutanci stwierdzili, że uczelnia wspomaga rozwój kadry i nawiązano współpracę z licznymi uczelniami kraju oraz uczelnią na Ukrainie. Wydział współpracuje z Uniwersytetem Szczecińskim i Rzeszowskim. Uczelnia ma własne wydawnictwa, w których publikuje efekty badań, a także podręczniki. Podkreślano, iż studenci mają zróżnicowany poziom przygotowania do studiowania, ale nie odbiega on od sytuacji w uczelniach publicznych. Stwierdzono, że kandydaci z innych kierunków studiów mają 3 semestry na uzupełnianie różnic programowych wynikających ze studiów I stopnia. Podkreślono, iż kadra rozumie rolę uczestnictwa w konferencjach naukowych, które tworzą możliwości kontaktów i informują o aktualnych badaniach prowadzonych w innych uczelniach, co pozwoli na pozycjonowanie Uczelni wydziału i kierunku w systemie szkolnictwa w kraju.

4.4). W przypadku kolejnej oceny jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić zmiany, ich wpływ na osiągnięte efekty i jakość kształcenia, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio lub efektów działań naprawczych.

W stosunku do roku 2007, w którym odbyła się pierwsza ocena jakości kształcenia na kierunku zarządzanie, nastąpiły pewne zmiany w składzie tego minimum, bowiem 6 osób, to

nauczyciele akademicy, którzy nie tworzyli tego minimum w roku 2007. Dla 13 osób wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych w pełni

4.1) W strukturze prowadzących zajęcia dominują pracownicy, dla których uczelnia jest podstawowym miejscem pracy. Specjalności naukowe kadry prowadzącej zajęcia umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Doktorzy prowadzą wszystkie seminaria magisterskie, co trudno uznać za działania sprzyjające doskonaleniu jakości kształcenia.

4.2) Uczelnia spełnia wymagania minimum kadrowego do prowadzenia studiów na drugim stopniu kierunku „zarządzanie”. Konieczne jest zwiększenie dorobku naukowego niektórych nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego oraz włączenie trzech obcokrajowców do zespołów wspólnie realizujących projekty badawcze. Obecność obcokrajowców może sprzyjać internacjonalizacji procesu kształcenia i badań naukowych, pod warunkiem jednak zapewnienia dobrej komunikacji językowej ze studentami. Spełniony jest warunek dotyczący relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich a liczbą studentów. Występuje zgodność tematyki prowadzonych zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich z ich dorobkiem naukowym.

4.3) Polityka kadrowa sprzyja stabilizacji i rozwojowi kadry.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia jest właścicielem nieruchomości o łącznej powierzchni użytkowej 23663 m². W obiektach, w których prowadzona jest dydaktyka, znajdują się:

- 52 sale wykładowe, w tym:
 - o 4 sale 100-osobowe,
 - o 1 sala 300-osobowa, 1
 - o sala 600-osobowa,
 - o 5 pracowni komputerowych,
- pomieszczenia administracji Uczelni oraz pomieszczenia techniczne,
- pomieszczenia dla kadry naukowej (katedry, biblioteka, dziekanaty, pokoje nauczycielskie, inne).

Ponadto Uczelnia posiada własną bazę sportową oraz akademik. W hali sportowej o powierzchni 1290 m² znajdują się sala gimnastyczna z boiskiem do koszykówki i siatkówki oraz część sportowa z dwoma boiskami do siatkówki, boiskiem do koszykówki, piłki ręcznej. W akademiku znajduje się 20 pokoi z łazienkami, instalacją telefoniczną, TV oraz Internet. Pracownie komputerowe – każda po 25 stanowisk – są wyposażone w następujące aplikacje: Windows XP Professional, Windows 7 Professional, MS Office 2010, 2007, 2000, Corel Draw, system Symfonia – licencja na 120 stanowisk, BRILLIANT software – licencja na 30 stanowisk, GIMP – zaawansowany program graficzny – 90 stanowisk, Edytor HTML-NVU –

125 stanowisk, system do zarządzania firmą OpenERP. W 2006 roku uczelnia zakupiła zintegrowany system wspomagający zarządzania uczelnią wyższą – HMS Solution firmy Kalasoft. Proces nauczania uatrakcyjniła platforma Moodle (e-learning).

Uczelnia posiada 6 sal wykładowych, w których znajdują się na stałe zbudowane projektory multimedialne. Oprócz tego dla wykładowców w celach dydaktycznych są dostępne: 4 laptopy, 6 projektorów multimedialnych, 9 projektorów foliowych. Uczelnia posiada łącze internetowe CDP Netia- łącze synchroniczne z pełnym CIR-em o przepustowości 18 Mb/s.

Biblioteka Wyższej Szkoły Zarządzania Marketingowego i Języków Obcych spełnia zadania statutowe poprzez:

- gromadzenie, opracowanie i udostępnianie zbiorów,
- tworzenie wymiany międzybibliotecznej dla potrzeb studentów i wykładowców.

Stan księgozbioru Biblioteki Uczelnianej na dzień 01.10.2012 wynosi ok. 40 020 egzemplarzy. Prenumeratą objętych jest 36 tytułów czasopism polskojęzycznych i 7 tytułów anglojęzycznych, w tym ważne dla ekonomistów tytuły tj.: Bank i kredyt, Controlling i Rachunkowość Zarządcza, Ekonomia i Organizacja Przedsiębiorstw, Ekonomista, Gospodarka Materiałowa i Logistyka, Handel, Handel Wewnętrzny, Handel Zagraniczny – GUS, Harvard Business Review, Journal of Marketing, Logistyka, Marketing i Rynek, Marketing w Praktyce, Organizacja i Kierowanie, Personel i Zarządzanie, Przegląd Organizacji, Rynek Turystyczny, The American Journal of Economics and Sociology, Trzeci Sektor, Wiadomości Turystyczne, Wiedza Obronna, Współczesne Zarządzanie, Zarządzanie Zasobami Ludzkimi, Zeszyt Problemowy (Wiedza Obronna).

Biblioteka WSZMiJO jest w pełni skomputeryzowana przy pomocy systemu bibliotecznego PROLIB – OPAC WWW. Podstawowe działy biblioteki, czyli Dział Opracowania, Wypożyczania, Czytelni oraz magazynu są zautomatyzowane. Zbiory zostały skatalogowane, a ich opisy bibliograficzne wprowadzone do bazy komputerowej.

W czytelni znajdują się komputery z dostępem do Internetu. Studenci mają możliwość dostępu on-line do bazy danych EVSCO, tłumaczy językowych, baz na płytach CD, baz prawniczych LEGALIS (aktualizacja co miesiąc) oraz do baz Wirtualnej Biblioteki Nauki. W Wirtualnej Bibliotece Nauki czytelnicy mają dostęp do: bazy czasopism Springer, bazy czasopism Elsevier, bazy abstraktowej Web of Knowledge, czasopism Nature i Science.

Biblioteka jest czynna w dogodnym dla studentów czasie: poniedziałek - czwartek 7.30-15.30, w piątek 7.30-16.30, sobotę 8.00-15.00, niedzielę 8.00-14.00.

Studenci dobrze oceniają jakość bazy dydaktycznej. Zajęcia odbywają się w jednym budynku dysponującym odpowiednimi warunkami lokalowymi. Podczas zajęć wykorzystuje się rzutniki (studenci zwracali jednak uwagę na sytuacje, gdy rzutniki okazywały się niesprawne) i nowoczesne metody przedstawiania informacji (np. prezentacja lub inne formy multimedialne). Studenci wskazują na słaby zasięg Internetu oraz częsty brak gniazd sieci elektrycznej w salach, co uniemożliwia im korzystanie z tabletów czy komputerów. Dodatkowym utrudnieniem jest brak parkingu dla studentów i ograniczony dostęp do punktu ksero.

Studenci pozytywnie oceniają jakość księgozbioru. W bibliotece znajdują się najważniejsze pozycje i teksty, których znajomość jest wymagana przez prowadzących. Czytelnia oraz biblioteka są położone w obrębie Wydziału i można z nich korzystać poza godzinami zajęć. Podobnie jest z pracownią komputerową.

Na ocenianym kierunku studiuje obecnie osoby niepełnosprawne. Jednostka nie jest wyposażona w windy, jednak zarówno władze jak i studenci zapewniają, że zajęcia, na które

uczęszczają osoby niepełnosprawne, odbywają się na parterze (przed wejściem frontowym jest podjazd dla wózków inwalidzkich). Należy jednak nadmienić, iż część pomieszczeń administracyjnych, z których student może mieć potrzebę skorzystać, znajduje się w miejscach niedostępnych dla osób o ograniczonych możliwościach ruchowych. Te najważniejsze, takie jak dziekanat, biblioteka czy czytelnia położone są na parterze. Czytelnia, wypożyczalnia oraz pracownia komputerowa przystosowane są do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Budynki dydaktyczne posiadają specjalne podjazdy i toalety dla osób niepełnosprawnych.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego - ocena: w pełni,

Uczelnia zapewnia dobre warunki dla realizacji procesu kształcenia. Stan i liczba sal wykładowych, pracowni komputerowych oraz ich wyposażenie są dostosowane do potrzeb studentów. Studenci mają dostęp do komputerów, Internetu, specjalistycznego oprogramowania, baz danych, wystarczającego księgozbioru i czasopism naukowych. Jednostka spełnia w pełni wymogi dotyczące infrastruktury oraz jej przystosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Wydział Ekonomiczno-Inżynieryjny od 2011 roku posiada B kategorię. Podstawą opracowywania planu działalności naukowo-badawczej Uczelni stanowią dokumenty „Polityka badań naukowych w Wyższej Szkole Zarządzania Marketingowego i Języków Obcych w Katowicach” oraz „Ramowe zasady realizacji budżetu badań naukowych”. „Polityka badań naukowych” określa podstawowy cel badań, rolę Katedr w ich prowadzeniu, sposób ustalania tematów w obszarze badań i zadania w tym zakresie dla nauczycieli akademickich. Z kolei „Ramowe zasady” określają zasady i finansowanie uczestnictwa w konferencjach naukowych oraz publikacji prac naukowych Uczelni.

W „Polityce badań naukowych” określono następujące zadania dla pracowników naukowo-dydaktycznych, Katedr i Wydziałów:

- opublikowanie minimum 2-4 prac naukowych przez każdego nauczyciela akademickiego w ciągu roku ,afiliowanych w WSZMiJO,
- minimum 1 zeszyt naukowy (prace naukowe lub z konferencji)/Wydział/rok,
- minimum 2-4 monografii lub podręczników Wydział/rok,
- organizację kilku konferencji naukowych w WSZMiJO w Katowicach/Wydział/rok,
- organizację minimum jednej znaczącej naukowo konferencji zewnętrznej/Wydział/rok.

W każdym roku plan działalności naukowo-badawczej Wydziału jest sporządzany na podstawie planów badań poszczególnych katedr. W planach Katedr ważną pozycję zajmują:

- przygotowywane artykuły w pismach krajowych,
- przygotowywane artykuły w pismach zagranicznych,
- tematy referatów przygotowywanych na konferencje Katedry i Uczelni,
- tematy referatów przygotowywanych na konferencje zewnętrzne,
- tematy prac w ramach współpracy międzyuczelnianej lub międzynarodowej i inne.

Kierunki badań naukowych prowadzonych przez Katedry obsługujące proces dydaktyczny na kierunku „zarządzanie” są zgodne z założonymi efektami kształcenia i profilem dyplomowania na ocenianym kierunku.

W latach 2007-2012 badania naukowe Katedry Marketingu koncentrowały się na następujących zagadnieniach:

1. Nowoczesne zarządzanie marketingowe w warunkach kryzysu i niepewności.
2. Marketing międzynarodowy.
3. Społeczna odpowiedzialność firmy (CSR) oraz działalność instytucji non-profit.

Prace naukowo-badawcze Katedry Zarządzania dotyczyły:

1. Metod i systemów zarządzania.
2. Roli zarządzania strategicznego w rozwoju przedsiębiorczości.
3. Konkurencyjności przedsiębiorstw w warunkach globalizacji.
4. Zastosowań metod ilościowych w zarządzaniu.
5. Finansów i rachunkowości przedsiębiorstw.

Prace naukowo-badawcze pracowników Katedry Zarządzania Bezpieczeństwem dotyczyły:

1. Zarządzania kadrami.
2. Logistyki.
3. Zarządzania bezpieczeństwem.

Wykaz publikacji pracowników zaliczonych do minimum kadrowego z ostatnich 5 lat obejmuje 274 pozycji.

Są wśród nich wydane przez WSZMiJO skrypty i materiały wykorzystywane w procesie dydaktycznym tj.

1. Funkcjonowanie mikroprzedsiębiorstw i gospodarstw domowych na jednolitym europejskim rynku, red. I. Drabik, S. Smyczek, 2007.
2. Badania marketingowe zachowań podmiotów rynkowych, red. A. Limański, R. Milic-Czerniak, 2008.
3. Zastosowanie metod ilościowych w ekonomii i zarządzaniu. Doświadczenia polskie i ukraińskie, red. B. Kopytko, 2009.
4. Współczesny marketing wobec problemów globalizacji red. A. Limański, R. Milic-Czerniak, 2009.
5. Funkcjonowanie podmiotów gospodarczych w warunkach niepewności, red. A. Limański, R. Milic-Czerniak, 2010.
6. Konkurencyjność podmiotów gospodarczych w warunkach niepewności, red. A. Limański, R. Milic-Czerniak, 2011.
7. Nowoczesne rozwiązania w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego, red. Z. Grzywna, 2011
8. A. Grzywna, Z. Grzywna, Zarys bezpieczeństwa z uwzględnieniem infrastruktury krytycznej, 2011
9. Z. Grzywna, Bezpieczeństwo i zagrożenia w aglomeracjach, 2012.
10. Bezpieczeństwo – ujęcie kompleksowe, red. Z. Grzywna, 2012.

Warto także wymienić dwa podręczniki wydane przez Wydawnictwo Difin autorstwa A. Limańskiego i I. Drabika, Marketing organizacji non-profit (2007) i Marketing międzynarodowy (2010).

W prezentacji dorobku naukowego pracowników Wydziału ważne miejsce zajmują organizowane międzynarodowe konferencje naukowe poświęcone następującym zagadnieniom:

1. Badania marketingowe zachowań podmiotów rynkowych, Katowice 2008.
2. Zastosowanie metod ilościowych w ekonomii i zarządzaniu. Doświadczenia polskie i ukraińskie. Katowice 2009.
3. Finanse i rachunkowość, problemy, regulacje i instrumenty zarządzania, Katowice 2009.
4. Współczesny marketing wobec problemów globalizacji gospodarki, Katowice 2009.
5. Funkcjonowanie podmiotów gospodarczych w warunkach niepewności, Katowice 2010.
6. Konkurencyjność podmiotów gospodarczych w warunkach niepewności, Katowice 2011.
7. II Międzynarodowa naukowo-praktyczna konferencja pt. „Проблеми формування та реалізації конкурентної політики”, (wspólnie m.in. z Politechniką Lwowską), Lwów 2011.
8. Information Technology in Education, Science and Technology, (wspólnie z Państwowym Uniwersytem Technologicznym w Czerkasach) Ukraina 2012.

Zaangażowanie studentów w działalność naukowo-badawczą Katedr wiąże się głównie z ich uczestnictwem w Kołach naukowych, przygotowaniem pod kierunkiem opiekunów referatów, uczestnictwem w konferencjach organizowanych na uczelni, Kongresie Profesjonalistów PR we Wrocławiu. Trzy opracowane przez studentów artykuły zostały opublikowane w monografiach:

- Redu Bull GmbH – techniki kreacji prospołecznego wizerunku marki. Studium przypadku, w: Funkcjonowanie podmiotów gospodarczych w warunkach niepewności, red. A. Limański, R. Milic-Czerniak, Wyd. WSZMiJO, Katowice 2010.
- Podmioty odpowiedzialne za pomoc w walce z uzależnieniem alkoholowym, w: Nowoczesne rozwiązania w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego, red. Z. Grzywna, Wyd. WSZMiJO, Katowice 2011.
- Wpływ bezrobocia na bezpieczeństwo, w: Bezpieczeństwo – ujęcie kompleksowe, red. Z. Grzywna, Wyd. WSZMiJO, Katowice 2012.

Aktywność naukowa studentów studiów niestacjonarnych jest poza zajęciami określonymi w programie mocno ograniczona. Nie wyrażają oni większego zainteresowania obecnością w kołach naukowych, publikowaniem lub wyjazdami na konferencje. Członkowie samorządu studenckiego obecni podczas wizytacji bardzo pozytywnie wypowiedzieli się jednak na temat wsparcia, jakie oferuje Uczelnia w tym zakresie. Przejawia się to przede wszystkim w finansowaniu kół naukowych oraz zwrotach finansowych za wyjazdy na konferencje. Ponadto możliwe jest publikowanie w czasopiśmie naukowych.

Sugerowanym rozwiązaniem jest podjęcie starań mających na celu zachęcenie do udziału w nich szerszego grona studentów.

Współpraca międzynarodowa z partnerskimi zagranicznymi szkołami wyższymi realizowana jest głównie w ramach programu Erasmus. W ramach przyznanej Uczelni na sześć lat (2007-2013) Karty Uczelni Erasmusa możliwa jest wymiana studentów i pracowników z 18 zagranicznymi szkołami wyższymi, a także organizacja praktyk studenckich zagranicą.

Zainteresowanie studentów i pracowników tym programem jest niewielkie. Z przedstawionych danych wynika, że tylko w 2007/2008 roku wyjechał jeden student i 2 pracowników, uczelnia gościła 21 studentów i 2 pracowników naukowych z zagranicy.

Ponadto Wydział ma podpisane trzy umowy o współpracę międzynarodową z:

- Czerkaskim Uniwersytetem Technologicznym w Czerkasach na Ukrainie,
- Zaporozskim Instytutem Zarządu Państwowego i Lokalnego z siedzibą w Zaporozu,
- Akademią Sił Zbrojnych im. Generała Milana Rastislava Stefanika (Słowacja).

Zgodnie z umowami współpraca ta obejmuje: badania naukowe, wymianę doświadczeń dydaktycznych, wymianę studentów a także pracowników naukowych, wymianę informacji dotyczących publikacji i organizowania konferencji, wspólną realizację projektów wydawniczych, wymianę publikacji naukowych, wspólną realizację i wymianę doświadczeń w zakresie studiów międzynarodowych.

Brak informacji o dotychczasowych efektach tej współpracy. Pracownicy Wydziału współpracują z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Są członkami TNOiK, Komisji Etyki przy Związku Banków Polskich, uczestniczą w projektach badawczych realizowanych przez Bank Pekao SA oraz Unicredit w Mediolanie z udziałem międzynarodowych firm konsultingowych, sporządzają ekspertyzy dla Hutniczej Izby Przemysłowo-Handlowej itp.

W raporcie z poprzedniej wizytacji zwrócono uwagę na potrzebę rozwoju działalności naukowo-badawczej i publikacyjnej pracowników prowadzących zajęcia na kierunku „zarządzanie” i poczynienie starań o uzyskanie kategorii naukowej.

Zalecenia te zostały zrealizowane. Wydział uzyskał kategorię B, a przez to zewnętrzne źródło finansowania badań, liczba publikacji znacząco wzrosła, pracownicy publikują prace nie tylko w wydawnictwie uczelnianym, ale także w wydawnictwach ogólnopolskich i wydawnictwach innych uczelni.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego - ocena: w pełni,

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

O rozwoju działalności naukowo-badawczej na Wydziale pozytywnie świadczy uzyskanie w 2011 r. kategorii B oraz wysokość nakładów przeznaczonych na finansowanie badań naukowych. W latach 2008-2012 środki przeznaczone przez WSZMiJO na badania naukowe Wydziału Ekonomiczno-Inżynieryjnym wyniosły 148 141 zł, środki otrzymane od MNiSzW (w latach 2011 i 2012): 38 582 zł.

Podjęmowane przez Katedry badania naukowe o charakterze teoretycznym i aplikacyjnym koncentrują się na problemach sprzyjających rozwojowi kierunku, uruchamiania nowych specjalności, modyfikacji i doskonalenia procesu kształcenia.

O internacjonalizacji kształcenia świadczą organizowane konferencje międzynarodowe i nawiązana współpraca z uczelniami zagranicznymi.

Jednostka znacząco spełnia wymagania dotyczące stwarzania możliwości udziału studentów w prowadzonych badaniach naukowych i publikacjach. Większość studentów nie korzysta jednak z oferty Uczelni w tym zakresie.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1). *Ocena czy zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Ocena czy nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Ocena zasad ustalania wielkości rekrutacji - uwzględnienie związku liczby rekrutowanych studentów z potencjałem dydaktycznym jednostki i jakością kształcenia.*

Zasady rekrutacji na studia II stopnia zakładają, że kandydaci na II stopień studiów osiągnęli większość efektów kształcenia przewidzianych dla studiów I stopnia na kierunku Zarządzanie lub są gotowi je uzupełnić. W przypadku absolwentów studiów kierunków: Zarządzanie, Ekonomia, Zarządzanie i inżynieria produkcji, Bezpieczeństwo wewnętrzne, Bezpieczeństwo narodowe warunkiem przyjęcia na kierunek Zarządzanie studia II stopnia jest rejestracja przez stronę Uczelni oraz złożenie przez osobę ubiegającą się o przyjęcie na studia do Sekcji Informacji o Uczelni i Rekrutacji dokumentów określonych w Regulaminie rekrutacji.

Zasady przyjęć na studia Zarządzanie II stopnia absolwentów studiów innych kierunków niż Zarządzanie, Ekonomia, Zarządzanie i inżynieria produkcji, Bezpieczeństwo wewnętrzne, Bezpieczeństwo narodowe zostały określone w Uchwale nr 2 z dnia 22 kwietnia 2008 r. z późn. zm. oraz w Regulaminem rekrutacji i zakładają możliwość uzupełnienia niezbędnych efektów kształcenia.

Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym pozytywnie wypowiedzieli się na temat zasad rekrutacji. Zasady te nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów.

7.2). *Ocena czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane.*

Analiza ocen końcowych dla roku I – semestru 2 za akademicki 2011/2012 wskazuje iż ,brak jest **ocen niedostatecznych** –Struktura ocen końcowych: 14% - oceny 3 i 3+ ; 43% - oceny 4 i 4+; 43% oceny 5.. Jak wiadomo średnie oceny ze studiów decydują o ocenach końcowych na dyplomie. Na 48 wydanych dyplomów w roku 2011/12 struktura ocen była następująca: 1 ocena 3+ (2%), 13 ocen dobrych (27%), 18 ocen 4+ oraz 16 ocen 5, co oznacza, że ponad 70% ocen to oceny 4+ i 5. Powyższa struktura ocen skłania do wniosków, że Władze Wydziału powinny podjąć działania analityczne w zakresie wymagań egzaminacyjnych jak i sposobów weryfikacji osiągnięć studentów .Zdaniem studentów wymagania odnośnie przedmiotu podawane są zawsze na początku kursu, opracowane zostały też sylabusy. Studenci dobrze oceniają dostępność podawanej razem z sylabusami literatury w bibliotece. Formy egzaminów odpowiadają treściom przedmiotów, zapewniony jest również dostęp do egzaminów warunkowych oraz komisyjnych na sprawiedliwych zasadach. Studenci pozytywnie oceniają również sprawiedliwość i obiektywizm prowadzących. Pracownicy naukowcy konsekwentnie realizują przejrzyste reguły odnośnie formułowania stopni i podają informacje zwrotne na temat popełnionych błędów.

7.3). *Ocena możliwości mobilności studentów stworzonych poprzez strukturę i organizację programu ocenianego kierunku. Ocena działań wspierających mobilność studentów, w tym związanych z popularyzacją wiedzy na temat systemu ECTS, i ułatwiania studentom wykorzystania możliwości stwarzanych przez ten system zarówno w kraju jak i za granicą.*

Jednostka zapewnia mobilność w ramach programu Erasmus i ma specjalnie w tym celu powołanego koordynatora. Studenci studiów niestacjonarnych, mimo iż nie korzystają z tych możliwości, uważają że powiązany z nimi obowiązek kształcenia w zakresie języków obcych nie jest spełniany w sposób satysfakcjonujący przez Uczelnię. Na studiach drugiego stopnia nie ma bowiem żadnych lektoratów ani zajęć prowadzonych w języku obcym. Jest to dla studentów niezrozumiałe szczególnie dlatego, że istnieje możliwość pisania pracy magisterskiej w języku obcym. Studenci nie mają wiedzy na temat innych form współpracy z zagranicznymi i krajowymi uczelniami. Proponowanym rozwiązaniem jest zwiększenie oferty w zakresie kształcenia językowego oraz popularyzacja wiedzy na temat programu wymian wśród studentów studiów niestacjonarnych.

7.4). Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami ocenianego kierunku studiów, w tym wspomagania studentów w procesie uczenia się: bez udziału nauczycieli akademickich oraz z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie mieli wiedzy na temat istnienia opiekunów roku lub grup zajęciowych, podobnie nie wiedzieli, która osoba z władz dziekańskich zajmuje się sprawami studenckimi. Wydają się być z tym powiązane krytyczne uwagi, które zgłosili studenci na temat systemu informowania o bieżących wydarzeniach na Uczelni. Dotyczy to przede wszystkim zmian w planie (przekładanie, odwoływanie zajęć). Studenci wyrazili opinię, że niezbędne informacje są otrzymywane z nieodpowiednim wyprzedzeniem lub wcale.

Studenci dobrze oceniają kompletność informacji zawartych w programach poszczególnych przedmiotów i ich przydatności w procesie uczenia się, należy jednak zdaniem studentów ułatwić elektroniczny dostęp do sylabusów. Zalecane materiały są łatwo dostępne oraz przydatne w procesie uczenia się.

Studenci mają możliwość kontaktowania się z prowadzącymi zarówno w czasie konsultacji jak i poza nimi za pośrednictwem poczty elektronicznej. Studenci wyrazili się pozytywnie na temat wsparcia, jakie zapewnia im kadra naukowa. Podobnie wypowiedzieli się na temat obsługi administracyjnej. Pracownicy dziekanatu są z reguły dostępni w odpowiednich godzinach, kompetentni i pomocni. Studenci zgłosili jednak pojedyncze uwagi co do konkretnych pracowników, co podkreśla potrzebę zbierania opinii studentów również w tym zakresie (przykładowo w procesie ankietyzacji). Na Uczelni funkcjonuje Wirtualny Dziekanat. Studenci pochwalają sam pomysł istnienia takiego rozwiązania, mają jednak wiele negatywnych doświadczeń odnośnie problemów technicznych utrudniających korzystanie z tego systemu.

Studenci są zaznajomieni z systemem stypendialnym i zasadami jego funkcjonowania. W składach komisji stypendialnych obecni są reprezentanci samorządu studenckiego (przedstawiciele Rady Uczelnianej biorą też udział w podziale Funduszu Pomocy Materialnej), a sposób ich działania oceniany jest jako rzetelny i sprawiedliwy. Studenci uważają, że również sama procedura przyznawania stypendiów jest przejrzysta. Doręczane decyzje spełniają wymagania określone w art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego (pojedyncze uwagi studentów odnosiły się do przypadków niedoręczenia odmownej decyzji), zawierając uzasadnienia i zapewniając dwuinstancyjność postępowania.

Jednostka przyznaje również stypendia socjalne, specjalne dla niepełnosprawnych oraz zapomogi. Szczególnie pozytywnie studenci oceniają właśnie system zapomóg, traktując je jako realne i dostępne wsparcie w trudnych sytuacjach losowych.

Studenci uważają, że Jednostka pobiera opłaty administracyjne w rozsądnej wysokości, a czesne oceniają jako szczególnie niskie. Należy zauważyć, że o ile Uczelnia

pobiera opłaty zgodnie z obowiązującymi regulacjami, o tyle w jednej z teczek studentów umieszczone zostały dokumenty potwierdzające pobieranie niewielkiej opłaty za wysłanie wezwania do zapłaty. Jednostka wspiera ponadto działalność samorządu studenckiego. Według informacji podanych przez jego członków mają oni zarezerwowaną własną pulę środków finansowych i odpowiednią bazę materialną (siedziba, komputery, drukarki). Samorząd ma wyznaczonego opiekuna, który ułatwia sprawy organizacyjno-administracyjne i pomaga rozwiązywać napotykaną w działalności Samorządu problemy.

7.5). W przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio.

Brak zaleceń w raporcie z 2007 roku dotyczących ocenianych elementów.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego - ocena: *znacząco*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Zasady rekrutacji na studia II stopnia zakładają, że kandydaci na II stopień studiów osiągnęli większość efektów kształcenia przewidzianych dla studiów I stopnia na kierunku Zarządzanie. Poprzez wskazywanie listy kierunków pokrewnych jako podstawy rekrutacji, ta zasada jest realizowana w praktyce.

7.2) System oceniania studentów opiera się na egzaminach i innych formach zaliczeń poszczególnych przedmiotów. Władze Wydziału powinny podjąć działania analityczne w zakresie wymagań egzaminacyjnych jak i sposobów weryfikacji osiągnięć studentów. Bilans pracy studenta określony w sylabusach przewiduje pracę własną studenta.

7.3) System ECTS dla kierunku zarządzanie pozwala na międzynarodową i krajową mobilność studentów. Studenci studiów niestacjonarnych nie są zainteresowani wyjazdami zagranicznymi. Studenci postulowali zwiększenie oferty w zakresie kształcenia językowego oraz popularyzację wiedzy na temat programu wymian wśród studentów co może wspomagać proces internacjonalizacji kształcenia.

7.4) System pomocy materialnej nie budzi zastrzeżeń. Na Uczelni funkcjonuje Wirtualny Dziekanat. Studenci chwalą istnienie takiego sposobu komunikowania, ale mają też negatywne doświadczenia odnośnie problemów technicznych utrudniających korzystanie z tego systemu. Kadra akademicka jest dostępna zarówno poprzez konsultacje jak i kontakty podczas zajęć, w tym dni zjazdowych.

Kryterium 8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

8.1). Ocena działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Ocena przejrzystości struktury zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów, a także systematyczności i kompleksowości przeprowadzanych ocen i analiz osiągniętych efektów kształcenia, stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia tj. efektów kształcenia, programu studiów oraz metod jego realizacji;

W Uczelni system zapewnienia jakości kształcenia został ustalony i zatwierdzony Uchwałą nr 2 Senatu z dnia 12 lipca 2011 r. Uchwała ta określa cele wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Pełnomocnik Rektora do spraw jakości kształcenia koordynuje działania dotyczące jakości kształcenia oraz sprawuje nadzór nad przebiegiem wdrożenia systemu w uczelni. Natomiast nad realizacją wdrożenia systemu na Wydziale opiekę sprawuje powołany przez Radę Wydziału w dniu 28 września 2011 r. – 12 osobowy Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Uchwałą nr 1/11/2011/WE-I Rady Wydziału z dnia 25 listopada 2011 r. zatwierdzono harmonogram prac Zespołu. Wykonując postanowienia Uchwały Senatu oraz realizując zalecenia wynikające z harmonogramu prac Zespołu Wydziałowego – Uchwałą nr 6/06/2012/WE-I z dnia 29 czerwca 2012 r. Rady Wydziału przyjęto Raport Zespołu ds. Jakości kształcenia na Wydziale Ekonomiczno-Inżynieryjnym za semestr zimowy roku akademickiego 2011/2012, zaś Uchwałą nr 6/06/2012/WE-I z dnia 29 czerwca 2012 r. Rada Wydziału przyjęła Raport Zespołu ds. Jakości kształcenia na Wydziale Ekonomiczno-Inżynieryjnym za semestr letni roku akademickiego 2011/2012.

Zarządzanie jakością na szczeblu wydziałowym jest formalnie udokumentowane w postaci raportów z wyników prowadzonych badań.

Na podstawie dokumentów przedstawionych w czasie wizytacji stwierdzono, iż na posiedzeniach Rady Wydziału była omawiana problematyka związana z elementami systemu jakości kształcenia w tym w szczególności w zakresie przeglądów programów kształcenia, tematyki prac dyplomowych, systemu KRK. Brak jest natomiast dokumentacji z posiedzeń Wydziałowej Rady ds. Jakości.

Aktualnie na mocy Uchwały nr 7/06/2012/WE-I Rady Wydziału Ekonomiczno-Inżynieryjnego z dnia 29 czerwca 2012 r. w sprawie zatwierdzenia planu studiów i programów nauczania na kierunku zarządzanie oraz bezpieczeństwo wewnętrzne na rok akademicki 2012/2013 Wydział dostosował plany i programy kształcenia na ocenianym kierunku do przepisów obowiązujących w tym zakresie. Określono w nich wymagania dotyczące obszarów wiedzy, kompetencji i umiejętności dla poszczególnych przedmiotów. Brak jest zarządzania Rektora w sprawie archiwizacji efektów kształcenia.

Struktura organizacyjna Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia znajduje swój początek w roku 2006 w utworzonym Dziale Kontroli Jakości i Kształcenia. Kilkuletnie prace Działu oraz władz uczelni doprowadziły do opracowania regulaminu – dokumentu pod nazwą „System Zarządzania Jakością”. Rektor powołał pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia. Głównym zadaniem zespołu Wydziałowego jest ocena wdrożenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości, a więc: monitoring i ocena następujących obszarów kształcenia: sylwetka absolwenta, programy nauczania i plany studiów, programy przedmiotowe, wymagania egzaminacyjne, prace dyplomowe i proces dyplomowania, system ECTS.

Zespół oceniający może stwierdzić, że struktura systemu oraz sposób zarządzania wewnętrznym systemem i jakości kształcenia są przejrzyste, a funkcje opiniotwórcze i diagnozujące ma Zespół ds. jakości kształcenia. Oceną jakości kształcenia objęto wszystkie obszary wskazane w Regulaminie Jakości. Raport zawiera opis oraz wnioski z zakresu jakości kształcenia zaś decyzje, zgodnie z uprawnieniami w tym zakresie podejmuje

Dziekan, Rada Wydziału, Senat i Rektor uczelni. Zespół Wydziałowy sporządza roczne raporty ze swojej działalności. Raporty przedstawiane są dziekanowi, a następnie są zatwierdzane przez Radę Wydziału. Przyjęcie raportu zobowiązuje Dziekana do realizacji wniosków zawartych w raporcie. Następnie raport przekazywany jest pełnomocnikowi rektora ds. jakości kształcenia, który koordynuje pracami w zakresie jakości na całej uczelni i przedstawia rekomendacje zmian doskonalących system rektorowi i senatowi. Zespół oceniający zapoznał się z tymi raportami za semestr zimowy roku akademickiego 2011/2012 oraz letni 2011/2012. Lektura raportów pozwala stwierdzić, iż analizą objęte zostały wszystkie obszary jakości kształcenia ujęte w Regulaminie. Podany jest opis ocenianego obszaru kształcenia i wnioski. Raport jest wnikliwy i identyfikuje problemy wymagające natychmiastowego rozwiązania jak np. : brak minimum kadrowego na studiach II stopnia na kierunku zarządzanie w związku z wycofaniem jednego z pracowników.

Z raportu wynika, iż zespół ds. jakości kształcenia ocenił współpracę z interesariuszami wskazując, że aktywność studentów w budowaniu propozycji programowych jest niewielka i raczej ogranicza się do uwag proponowanych przez uczelnię programów studiów. Oceniono dobrze specjalność prowadzoną we współpracy z firmą. Oceniono proces akredytacji. Zwrócono uwagę na brak narzędzi do monitorowania losów absolwenta, oceniono zgodność programu kształcenia ze standardami kształcenia, sylabusy – zwracając uwagę na konieczność modyfikacji efektów kierunkowych. Dokonano oceny programu kształcenia w systemie KRK, podkreślając iż ocena efektywności może nastąpić po pełnym cyklu kształcenia - strona 22 raportu. Zespół Oceniający pragnie zwrócić uwagę, że ocena sylabusów nie doprowadziła do zwrócenia uwagi na brak efektów kształcenia na poziomie przedmiotu - w sylabusie. Dobre uwagi wniesiono do korekt sylabusów akcentując konieczność wprowadzenia sposobów weryfikacji wiedzy umiejętności i kompetencji społecznych. Oceniono procedury weryfikacji kształcenia. Zwraca się tam uwagę na potrzebę analizy wyników sesji to jest analizę rozkładu ocen. Zespół Oceniający PKA w swoim raporcie w punkcie 2 i 3 również zawarł uwagi dotyczące tej kwestii – stwierdzając, że brak ocen niedostatecznych, nikły udział ocen dostatecznych, dominacja ocen dobrych i bardzo dobrych sugeruje, że Wydziałowy zespół ds. jakości powinien dokonać głębokiej analizy weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia.

Z raportu wynika iż na Wydziale dokonano również wrywkowej oceny prac dyplomowych i dokonano analizy ocen procesu dyplomowania. Zwrócono uwagę na trudności w przyswajaniu i zaliczeniu wymaganych umiejętności z matematyki proponując dodatkowe odpłatne zajęcia z tego przedmiotu.

Wnioski przedstawione w raporcie są zasadne. I tak na przykład wskazują na konieczność informowania studentów o zasadach zaliczania przedmiotów w formie pisemnego określenia tych warunków i ich upowszechniania na platformie. Ponadto Zespół zwrócił uwagę, aby skrajne oceny były analizowane szczegółowo i aby proces hospitacji wynikał z uzyskiwanej, z danego przedmiotu, struktury ocen co jest słuszną uwagą. Zespół wnioskował o zmianę zasad formułowania ocen. Oceniono proces dyplomowania oraz system ECTS, hospitację zajęć, zasoby biblioteczne.

Na podstawie raportu można uznać, iż wewnętrzny system zawiera działania cykliczne, systematyczne i kompleksowe. Wnioski sformułowane pozwalają sądzić, że system będzie doskonalony. Ponieważ przeglądu obszarów jakości kształcenia dokonano w listopadzie 2012 roku więc nie ma jeszcze decyzji wskazujących, że proces kształcenia jest doskonalony. Zespół oceniający PKA zapoznał się z arkuszami hospitacyjnymi z ostatniego roku akademickiego. Przedstawiono 23 arkusze hospitacyjne, w których sformułowano ocenę zajęć. Zespół oceniający uważa, iż warto do arkusza wprowadzić jeszcze sformułowane zalecenia wynikające z obserwacji zajęć. Dokonano, podczas wizytacji, oglądu procesu

ankietyzacji. Nie ma jednak informacji o wykorzystaniu opinii studentów w doskonaleniu jakości kształcenia..

Na Wydziale dokonuje się przeglądu programów kształcenia cyklicznie co roku przed zatwierdzeniem przez Radę Wydziału. W roku akademickim 2012/2013 dokonano przeglądu programu w odniesieniu do KRK, które zostały zatwierdzone przez Senat uczelni. Studenci biorą raczej bierny udział w potwierdzaniu efektów kształcenia poprzez opiniowanie, na co również zwraca uwagę raport wewnętrzny.

Zespół Oceniający otrzymał także arkusze ocen nauczyciela akademickiego. Jest to Karta oceny zawierająca takie komponenty oceny jak :dydaktyka, w tym patronowanie, np. kołom naukowym, rozwój naukowy oraz praca organizacyjna. W arkuszu oceny jest zawarta opinia kierownika katedry, ocena studentów, ocena z hospitacji, ocena ogólna komisji uczelnianej wraz z uzasadnieniem. Zatem na podstawie oglądu dokumentacji, rozmów odbytych ze studentami, kadrami, władzami uczelni i wydziału podczas wizytacji, można stwierdzić że wewnętrzny system zapewnienia jakości na wizytowanym Wydziale jest wdrożony. Dokonywane są: przeglądy programów kształcenia, prowadzona jest ankietyzacja, hospitacje, przegląd wyników sesji egzaminacyjnych, weryfikowane są tematy prac magisterskich. Brak jest natomiast informacji o działaniach doskonalących pozwalających na ocenę skuteczności systemu. Niewłaściwe ujęcie kierunkowych efektów kształcenia (o czym wspomniano w 2 i 3 punkcie raportu) należy raczej przypisać brakowi doświadczenia w tym zakresie a nie niesprawności systemu.

8.2). Ocena udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia i działań podejmowanych przez jednostkę, mających aktywizować uczestników i beneficjentów procesu kształcenia do podnoszenia jego jakości.

Jednostka wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, w który stara się zaangażować studentów. Wydział nie przedstawił dokumentacji potwierdzającej, aby studenci zostali bezpośrednio włączeni w proces opisywania efektów kształcenia. Zostali oni z nimi zapoznani na Radzie Wydziału, gdzie mieli ewentualną możliwość wypowiedzenia się na temat przygotowanych efektów prac komisji. Natomiast udział przedstawiciela Samorządu Studentów w Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia zapewnia możliwość aktywnego oddziaływania na proces budowy kultury jakości kształcenia na Wydziale.

Jednostka prowadzi również proces ankietyzacji. Rolą studentów jest dobrowolne i anonimowe wypełnienie elektronicznych formularzy. Studenci stwierdzili, że zwykle nie mają czasu i chęci na wypełnianie formularzy i sam proces ankietyzacji jest mało popularny, co potwierdzają dane dotyczące liczb przekazywanych ankiet. Proces badania opinii studentów obejmuje jakość zajęć oraz prowadzących, nie stawiając studentom bezpośrednich pytań na temat spraw administracyjnych czy organizacyjnych. Studenci nie mają wiedzy na temat efektów procesu ankietyzacji i nie mają - wbrew zapewnieniom Uczelni - dostępu do opracowanych ankiet lub nie wiedzą, gdzie te opracowania się znajdują. Studenci są jednak zainteresowani możliwością wpływu na jakość kształcenia na ocenianym kierunku. Obecnie wpływ taki ma jedynie przedstawiciel Samorządu Studentów w Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia i w sposób pośredni członkowie Rady Wydziału z ramienia Samorządu. Członkowie Samorządu nie mają jednak wiedzy na temat możliwości zwiększania wpływu studentów na jakość kształcenia i nie współpracują w żadnym zakresie z Parlamentem Studentów RP. Zespół oceniający uważa iż należy bardziej aktywnie włączyć studentów do procesu budowania kultury jakości kształcenia.

Kadra akademicka bierze udział w budowaniu kultury jakości kształcenia poprzez bezpośredni udział w procesie dydaktycznym i gremiach powołanych do doskonalenia

jakości kształcenia. Spotkanie z kadrami akademickimi potwierdziło, iż jakość kształcenia stanowi dla kadry podstawowe kryterium funkcjonowania uczelni. Kilkuletnia współpraca Uczelni i Wydziału z organizacjami gospodarczymi i społecznymi regionu potwierdza udział przedstawicieli rynku pracy w opiniowaniu efektów kształcenia, udziale w procesie dydaktycznym.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
Wiedza	+/-	+/	+/	+/	-	+
umiejętności	+/-	+/	+/	+/	-	+
kompetencje społeczne	+/-	+/	+/	+/	-	+

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) W Uczelni system zapewnienia jakości kształcenia istnieje od 2006 roku, modyfikacja systemu została zatwierdzona Uchwałą nr 2 Senatu z dnia 12 lipca 2011 r. Uchwała ta określa cele i zadania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, a także określa strukturę organizacyjną systemu.

8.2) Kadra akademicka bierze udział w zapewnieniu jakości kształcenia. Udział studentów w procesie budowania kultury jakości kształcenia ogranicza się do prac Ich przedstawiciela w Komisji ds. jakości kształcenia oraz Radzie Wydziału. Wydział od wielu lat aktywnie współpracuje z przedstawicielami rynku pracy, którzy biorą udział w procesie dydaktycznym oraz opiniowaniu programu kształcenia.

9. Podsumowanie -

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	w pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1. koncepcja rozwoju kierunku		X			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		

3. program studiów			X		
4. zasoby kadrowe		X			
5. infrastruktura dydaktyczna		X			
6. prowadzenie badań naukowych		X			
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się			X		
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		x			

Rozwój kierunku zarządzanie na poziomie studiów II stopnia wymaga podjęcia bardziej intensywnych działań w zakresie doskonalenia jakości kształcenia. Sformułowane efekty kierunkowe zgodnie z zasadami Krajowych Ram Kwalifikacji wymagają modyfikacji tak by wyodrębnić efekty zorientowane na specjalności i jednocześnie określić właściwie system weryfikacji tych efektów.

Proces dyplomowania wymaga dalszego nadzorowania, w szczególności dotyczy to szerszego wprowadzania części badawczych do prac magisterskich oraz doskonalenia systemu oceniania prac. Szczególnej troski i doskonalenia wymaga też system weryfikacji efektów kształcenia w zakresie jego przejrzystości i stopnia trudności stawianych studentom wymagań.

Władze uczelni w odpowiedzi na raport powizytacyjny zadeklarowały działania uwzględniające wszystkie uwagi zespołu oceniającego PKA . Poinformowano ,że efekt S 2 A U11 zostanie wprowadzony do zbioru efektów kierunkowych zgodnie z obowiązującą na uczelni procedurą a Rada Wydziału zadecyduje o sposobie realizacji tego efektu (prowadzi wykład w języku obcym lub lektorat języka obcego).Zadeklarowano przeformułowanie efektów kształcenia zgodnie z zaleceniami ZO i wyodrębnienie efektów zorientowanych na prowadzone specjalności .Przyjęto nowy formularz recenzji pracy magisterskiej, który ma wspomagać obiektywizację oceny .Zadeklarowano przygotowanie sylabusu dla seminarium dyplomowego. Wprowadzono zarządzenie Rektora z dnia 15 lutego 2013 o archiwizacji efektów kształcenia w tym prac egzaminacyjnych , zaliczeniowych i tp. Zadeklarowano powiązanie planu hospitacji zajęć z wynikami sesji egzaminacyjnych oraz analizę programów kształcenia w zakresie wymagań egzaminacyjnych.

Zakres zadeklarowanych działań powinien zostać zweryfikowany w roku akademickim 2013/2014.